

Rozdział 7

Ławnicy

Art. 158. [Wymagania na stanowisku *ławnika*]

§ 1. *Ławnikiem* może być wybrany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył 30 lat;
- 4) jest zatrudniony, prowadzi działalność gospodarczą lub mieszka w miejscu kandydowania co najmniej od roku;
- 5) nie przekroczył 70 lat;
- 6) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków *ławnika*;
- 7) posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy *ławnikiem* powinna być wybrana osoba wykazująca szczególną znajomość spraw pracowniczych.

Art. 159. [Osoby niemogące być *ławnikami*]

§ 1. *Ławnikami* nie mogą być:

- 1) osoby zatrudnione w sądach powszechnych i innych sądach oraz w prokuraturze;
- 2) osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego;
- 3) funkcjonariusze Policji oraz inne osoby zajmujące stanowiska związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń;
- 4) adwokaci i aplikanci adwokacy;
- 5) radcy prawni i aplikanci radcowscy;
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze w czynnej służbie wojskowej;
- 8) funkcjonariusze Służby Więziennej;
- 9) radni gminy, powiatu i województwa.

§ 2. Nie można być *ławnikiem* jednocześnie w więcej niż jednym sądzie.

Art. 160. [Wybory *ławników*]

§ 1. *Ławników* do sądów okręgowych oraz do sądów rejonowych wybierają rady gmin, których obszar jest objęty właściwością tych sądów - w głosowaniu tajnym.

§ 2. Wybory przygotowują gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Art. 161. [Ustalenie liczby *ławników*]

§ 1. Liczbę *ławników* wybieranych przez poszczególne rady gmin do wszystkich sądów działających na obszarze właściwości sądu okręgowego, w tym także liczbę *ławników* do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy, ustala kolegium sądu okręgowego; liczbę *ławników* do poszczególnych sądów rejonowych ustala się po zasięgnięciu opinii prezesów tych sądów.

§ 2. Prezes sądu okręgowego podaje liczbę *ławników* do wiadomości poszczególnym radom gmin najpóźniej na trzydzieści dni przed upływem terminu zgłaszania kandydatów.

Art. 162. [Zgłaszanie kandydatów na *ławników*]

§ 1. Kandydatów na *ławników* mogą zgłaszać radom gmin prezesi właściwych sądów, stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, z wyłączeniem partii politycznych, oraz co najmniej pięćdziesięciu obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru, w terminie do dnia 30 czerwca ostatniego roku kadencji.

§ 2. Do zgłoszenia kandydata na *lawnika* dokonanego na karcie zgłoszenia dołącza się następujące dokumenty:

- 1) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą zgłaszanej osoby;
- 2) oświadczenie kandydata, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) oświadczenie kandydata, że nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, a także, że władza rodzicielska nie została mu ograniczona ani zawieszona;
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów [ustawy](#) z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217 oraz z 2018 r. poz. 1000 i 1544), stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania funkcji *lawnika*;
- 5) dwa zdjęcia zgodne z wymogami stosowanymi przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego.

§ 3. Do zgłoszenia kandydata na *lawnika* dokonanego na karcie zgłoszenia przez stowarzyszenie, inną organizację społeczną lub zawodową, zarejestrowaną na podstawie przepisów prawa, dołącza się również aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpis lub zaświadczenie potwierdzające wpis do innego właściwego rejestru lub ewidencji dotyczące tej organizacji.

§ 4. Do zgłoszenia kandydata na *lawnika* dokonanego na karcie zgłoszenia przez obywateli dołącza się również listę osób zawierającą imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, miejsce stałego zamieszkania i własnoręczny podpis każdej z pięćdziesięciu osób zgłaszających kandydata.

§ 5. Dokumenty wymienione w § 2 pkt 1-4 powinny być opatrzone datą nie wcześniejszą niż trzydzieści dni przed dniem zgłoszenia, a dokumenty wymienione w § 3 nie wcześniejszą niż trzy miesiące przed dniem zgłoszenia.

§ 6. Osobą uprawnioną do składania wyjaśnień w sprawie zgłoszenia kandydata na *lawnika* przez obywateli jest osoba, której nazwisko zostało umieszczone jako pierwsze na liście, o której mowa w § 4.

§ 7. Koszt opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego ponosi Skarb Państwa.

§ 7a. Koszt opłaty za badanie lekarskie i za wystawienie zaświadczenia lekarskiego ponosi kandydat na *lawnika*.

§ 8. Koszt opłaty za wydanie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpisu lub zaświadczenia z innego właściwego rejestru lub ewidencji ponosi Skarb Państwa.

§ 9. Rady gmin zasięgają od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o kandydatach na *lawników*. Informacje o kandydacie na *lawnika* uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

§ 10. Zgłoszenia kandydatów, które wpłynęły do rady gminy po upływie terminu, o którym mowa w § 1, a także zgłoszenia, które nie spełniają wymagań formalnych, o których mowa w § 2-5, pozostawia się bez dalszego biegu. Przywrócenie terminu do zgłoszenia kandydatów jest niedopuszczalne. Pozostawienie zgłoszenia bez dalszego biegu rada gminy stwierdza w drodze uchwały.

§ 11. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania z dokumentami złożonymi radom gmin przy zgłaszaniu kandydatów na *lawników*, wzór karty zgłoszenia oraz sposób jego udostępniania, mając na uwadze potrzebę udokumentowania przez podmioty zgłaszające spełnianie przez kandydatów na *lawników* wymogów określonych w ustawie, a także zapewnienia wyboru kandydatów o najwyższych walorach etycznych i intelektualnych, umożliwienia rzetelnej weryfikacji zgłoszeń i przejrzystości działań związanych ze zgłaszaniem kandydatów na

ławników, a przez określenie wzoru karty zgłoszenia i sposobu jego udostępniania - potrzebę ujednolicenia procedury zgłaszania, ułatwienia dostępu do wzoru i rozpatrywania zgłoszeń.

Art. 163. [Organizacja wyborów *ławników*]

§ 1. Wybory *ławników* odbywają się najpóźniej w październiku roku kalendarzowego, w którym upływa kadencja dotychczasowych *ławników*.

§ 2. Przed przystąpieniem do wyborów rada gminy powołuje zespół, który przedstawia na sesji rady gminy swoją opinię o zgłoszonych kandydatach, w szczególności w zakresie spełnienia przez nich wymogów określonych w ustawie.

Art. 164. [Wpis na listę *ławników*; ślubowanie]

§ 1. Listę wybranych *ławników* wraz z dokumentami, o których mowa w art. 162 § 2-4, rady gmin, które dokonały ich wyboru, przesyłają prezesom właściwych sądów, najpóźniej do końca października. Spośród *ławników* znajdujących się na liście wybranych *ławników* rady gmin wskazują *ławników* do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy.

§ 2. Prezes sądu wręcza *ławnikom* zawiadomienie o wyborze i odbiera od nich ślubowanie według rotacji ustalonej dla sędziów, z odpowiednią zmianą.

§ 3. Po odebraniu ślubowania prezes sądu wpisuje *ławnika* na listę *ławników*, którzy mogą być wyznaczani do orzekania, i wydaje mu legitymację.

Art. 165. [Kadencja *ławników*]

§ 1. Kadencja *ławników* sądów okręgowych i rejonowych trwa cztery lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat *ławnika* wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu *ławników*.

§ 2. Po upływie kadencji *ławnik* może brać udział jedynie w rozpoznawaniu sprawy rozpoczętej wcześniej z jego udziałem, do czasu jej zakończenia.

Art. 166. [Wygaśnięcie mandatu *ławnika*; odwołanie *ławnika*]

§ 1. Mandat *ławnika* wygasa w razie prawomocnego skazania za przestępstwo bądź wykroczenie, w tym również za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe. Rada gminy, która wybrała *ławnika*, stwierdza wygaśnięcie mandatu z tego powodu i informuje o tym prezesa właściwego sądu.

§ 2. Rada gminy, która wybrała *ławnika*, może go odwołać na wniosek prezesa właściwego sądu, w razie:

- 1) uchylony;
- 2) niewykonywania obowiązków *ławnika*;
- 3) zachowania godzącego w powagę sądu;
- 4) niezdolności do wykonywania obowiązków *ławnika*.

§ 2a. Wniosek, o którym mowa w § 2, jest składany łącznie z opiniami właściwej rady ławniczej oraz kolegium właściwego sądu okręgowego albo z oświadczeniem prezesa właściwego sądu, że taka opinia lub takie opinie nie zostały wydane w terminie 21 dni od dnia doręczenia wniosku do zaopiniowania. W przypadku braku opinii prezes właściwego sądu przedkłada radzie gminy wraz z wnioskiem potwierdzenie jego doręczenia podmiotowi uprawnionemu do wydania opinii. Niewydanie opinii w terminie uważa się za niezgłoszenie uwag do wniosku. Przepis art. 31 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2b. Przed podjęciem uchwały w sprawie wniosku o odwołanie *ławnika* przewodniczący rady gminy umożliwia wysłuchanie *ławnika* i jego udział w posiedzeniu właściwej komisji i w sesji rady gminy, na których taki wniosek będzie opiniowany i rozpoznawany. O terminach posiedzenia komisji i sesji rady gminy *ławnik* jest powiadamiany na piśmie, co najmniej z siedmiodniowym wyprzedzeniem, w trybie i w sposób przewidziany w Kodeksie postępowania administracyjnego.

§ 2c. W sprawach, o których mowa w § 2b, *ławnik* działa osobiście, a w razie niemożności osobistego stawiennictwa może działać przez pełnomocnika.

§ 3. Przed upływem kadencji mandat *ławnika* wygasa z dniem doręczenia mu zawiadomienia prezesa sądu o skreśleniu z listy *ławników* wskutek zrzeczenia się mandatu z ważnych przyczyn lub odwołania *ławnika* przez radę gminy.

Art. 167. [Okoliczności wyłączające powołanie *ławnika* do pełnienia obowiązków]

§ 1. W czasie trwania kadencji nie powołuje się *ławnika* do pełnienia obowiązków w przypadku:

- 1) ujawnienia okoliczności, które nie pozwalają na jego wybór;
- 2) wszczęcia postępowania o odwołanie *ławnika* - do czasu podjęcia przez radę gminy uchwały w przedmiocie odwołania;
- 3) wszczęcia przeciwko *ławnikowi* postępowania o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe - do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

§ 2. W razie zniesienia sądu, ośrodka zamiejscowego lub wydziału zamiejscowego - *ławnicy* tych jednostek stają się *ławnikami* sądów, które przejmują kompetencje zniesionych jednostek.

Art. 168. [Uzupełnienie listy *ławników*]

W razie potrzeby, zwłaszcza z powodu zmniejszenia się w czasie kadencji liczby *ławników*, rada gminy na wniosek prezesa sądu okręgowego dokonuje uzupełnienia listy, wybierając nowych *ławników* w sposób określony w ustawie.

Art. 169. [Niezawisłość *ławników*]

§ 1. W zakresie orzekania *ławnicy* są niezawisli i podlegają tylko [Konstytucji](#) oraz ustawom.

§ 2. *Ławnik* nie może przewodniczyć na rozprawie i naradzie ani też wykonywać czynności sędziego poza rozprawą, chyba że ustawy stanowią inaczej.

§ 3. Do *ławników* przepis art. 85 § 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 170. [Wyznaczenie *ławnika* do udziału w rozprawie]

§ 1. *Ławnik* może zostać wyznaczony do udziału w rozprawach do dwunastu dni w ciągu roku. Liczba tych dni może być zwiększona przez prezesa sądu tylko z ważnych przyczyn, a zwłaszcza w przypadku konieczności zakończenia rozprawy z udziałem tego *ławnika*.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Wyznaczając *ławnika* do udziału w rozprawie, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego *ławnika*.

Art. 171. [Przydzielenie dodatkowego *ławnika* do sprawy]

§ 1. Prezes sądu może zarządzić przydzielenie dodatkowego *ławnika* do sprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można przydzielić dwóch *ławników* dodatkowych wskazując kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.

§ 2. *Ławnik* dodatkowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z *ławników* nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 172. [Obowiązki pracodawcy *ławnika*; rekompensata pieniężna; ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do sądu]

§ 1. Pracodawca zatrudniający *ławnika* jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności w sądzie.

§ 2. Za czas zwolnienia od pracy *ławnik* zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

§ 3. *Ławnik* otrzymuje rekompensatę pieniężną za czas wykonywania czynności w sądzie, którymi są: udział w rozprawie lub posiedzeniu, uczestnictwo w naradzie nad wyrokiem, sporządzenie uzasadnienia lub uczestnictwo w posiedzeniu rady ławniczej, jeżeli został do niej wybrany.

§ 4. Wysokość rekompensaty dla *ławników* biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków *ławnika*, wynosi 2,64% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.

§ 4a. *Ławnikowi* przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do sądu w celu wykonywania czynności w sądzie środkami komunikacji miejscowej w wysokości 0,25% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.

§ 5. (uchylony).

§ 6. Koszty wypłaty świadczeń, o których mowa w § 4 i 4a, ponosi Skarb Państwa.

Art. 173. [Diety i zwrot kosztów przejazdu i noclegu *ławników*]

Ławnicy zamieszkali poza siedzibą sądu otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów.

Art. 174. [Przyznanie należności *ławnikom*]

§ 1. Należności, o których mowa w art. 172 § 3 i art. 173, przyznaje prezes właściwego sądu.

§ 2. Od decyzji prezesa sądu rejonowego przysługuje odwołanie do prezesa sądu okręgowego, a gdy decyzję w pierwszej instancji wydał prezes sądu okręgowego lub prezes sądu apelacyjnego - do Ministra Sprawiedliwości.

Art. 175. [Rada *ławnicza*]

§ 1. *Ławnicy* każdego sądu wybierają ze swego grona radę *ławniczą*, jej przewodniczącego i zastępców.

§ 2. Do zadań rady *ławniczej* należy w szczególności podnoszenie poziomu pracy *ławników* i ich reprezentowanie oraz pobudzanie działalności wychowawczej *ławników* w społeczeństwie.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób wyboru, skład i strukturę organizacyjną, tryb działania oraz szczegółowe zadania rady *ławniczej*, uwzględniając obligatoryjny charakter rady *ławniczej* jako samorządu *ławniczego*, reprezentującego *ławników* w danym sądzie, zakres współpracy z prezesem sądu, potrzebę uwzględnienia w jej strukturze przewodniczącego i zastępców oraz określenia ich zadań.